

Obsah

Úvod	9
Kapitola 1	
Úvod do strukturního modelování	11
Přehled ke strukturnímu modelování a základy práce s AMOS	12
1.1 Vysvětlení podstaty strukturního modelování a dílčích technik	13
1.2 Základní terminologie a konvence pro grafické zachycení modelů v tzv. diagrafech včetně ukázek	14
1.3 Podoby datové matice pro různé modely	19
1.3.1 Výběry a jejich velikost	19
1.3.2 Využití individuálních dat	21
1.3.3 Kovarianční (korelační) podoba dat	24
1.4 Problém identifikace modelů	27
1.5 Odhadovací techniky a typy použitých proměnných	30
1.6 Vyhodnocení modelů a parametrů	33
1.6.1 Chí-kvadrát test	35
1.6.2 Kritéria pro vyhodnocení kvality modelu	36
1.6.3 Vyhodnocení shody velikosti dvou parametrů	42
1.7 Principy budování strukturních modelů	43
Kapitola 2	
Úseková analýza	51
2.1 Úseková analýza a představení úlohy pro analýzu	51
2.2 Přímé, nepřímé a celkové efekty	52
2.3 Postup úsekové analýzy	53
2.3.1 Je náš model úsekové analýzy ve světle našich dat udržitelný?	54
2.3.2 Jak se nám daří vysvětlit jednotlivé endogenní proměnné v našem modelu?	56
2.3.3 Jsou prediktory v našem modelu statisticky a věcně významné?	57
2.3.4 Bylo by vhodné model nějak upravit?	61
Kapitola 3	
Konfirmační faktorová analýza	69
3.1 Úvod do terminologie a představení úlohy pro analýzu	69
3.2 Jednofaktorový model a jeho možná modifikace	73

3.2.1	Je náš model konfirmační faktorové analýzy ve světle našich dat udržitelný? . . .	78
3.2.2	Jak se nám daří vysvětlit jednotlivé endogenní proměnné v našem modelu? . . .	79
3.2.3	Jsou prediktory v našem modelu statisticky a věcně významné?	79
3.2.4	Bylo by vhodné model nějak upravit?	82
3.3	Dvoufaktorový model a jeho modifikace (aneb Mají být faktory vzájemně provázány?)	86
3.4	Konfirmační faktorová analýza druhého řádu (aneb Máme použít jediný faktor?)	94

Kapitola 4

Komplexní strukturní modely	109
4.1 Úvodní motivace a představení analýzy a jejího postupu	109
4.2 Dílčí modely měření	111
4.2.1 Model měření pro individuálně nedeklarovanou stránku kolektivní paměti. . .	111
4.2.2 Model měření pro veřejně deklarovanou stránku kolektivní paměti.	116
4.2.3 Model měření pro individuálně deklarovanou stránku kolektivní paměti	120
4.3 Regresní model pro vysvětlení individuálně deklarované paměti (práce s průměrovými indexy)	124
4.4 Komplexní model	126
4.5 Komplexní model bez modifikací jednotlivých modelů měření	129

Kapitola 5

Víceúrovňové lineární modely	135
5.1 Úvodem	135
5.1.1 Využití statistického softwaru pro víceúrovňové modelování	136
5.1.2 Základní myšlenky a zdůvodnění víceúrovňových modelů	136
5.1.3 Podrobnější statistická motivace hierarchických modelů	138
5.2 Vnitrotřídní koeficient korelace a jeho výpočet (nulový model)	142
5.3 Model s jednou vysvětlující proměnnou na první úrovni	147
5.4 Zavedení proměnných na druhé úrovni (model 4)	151
5.5 Model s náhodnou konstantou a proměnnými na první i druhé úrovni (model 5)	154
5.6 Model s náhodnou konstantou i směrnici a proměnnými na první i druhé úrovni (model 6)	155
5.7 Stručné shrnutí pravidel pro budování víceúrovňových modelů a kritéria k porovnání modelů.	158
5.8 Stručně o výběrech a jejich velikostech	159
5.9 Varování aneb Nepodlehňte kouzlu víceúrovňového modelování	159
5.10 Smířlivé zakončení aneb V čem spočívají přednosti víceúrovňových modelů?	160
5.11 Přehled základní učební literatury o víceúrovňovém modelování a přehled řešených problémů.	161

Kapitola 6

Víceúrovňové modely pro kategoriální závisle proměnné	165
6.1 Úvodem	165
6.1.1 Typické proměnné pro modelování v sociálních vědách	166
6.1.2 Přehled přístupů pro kategoriální data a jejich základní logika	166
6.2 Model pro kategoriální závisle proměnnou – jednoúrovňový přístup	169
6.2.1 Model pro školní doučování s žákovskými prediktory	172
6.2.2 Modely pro školní doučování obsahující školní prediktory	182
6.3 Model pro kategoriální závisle proměnnou – víceúrovňový přístup	184
6.3.1 Nulový model	184
6.3.2 Víceúrovňový model s prediktory na první úrovni (žakovská)	188
6.3.3 Víceúrovňový model s prediktory na druhé úrovni (školní)	194
6.3.4 Víceúrovňový model s prediktory na první i druhé úrovni (žakovská a školní) ..	196
6.3.5 Víceúrovňový model se standardizovanými prediktory na první i druhé úrovni (žakovská a školní)	198
6.4 Víceúrovňový model pro nominální závisle proměnnou: modelování místa, kde žák navštěvuje doučování	201

Kapitola 7

Korespondenční analýza	209
7.1 Úvod	209
7.2 Základní logika korespondenční analýzy pro dvě proměnné	210
7.2.1 Exkurz o logice výpočtu korespondenční analýzy a základní terminologii ...	214
7.3 Příklad analýzy vztahu dvou proměnných: volená strana a vzdělání	218
7.3.1 Základní zadání a interpretace výstupů	218
7.3.2 Normalizace a její dopady	228
7.3.3 Využití doplňkové kategorie	231
7.3.4 Exkurz: Jak použít korespondenční analýzu pro publikovanou kontingenční tabulku?	235
7.4 Vícerozměrná korespondenční analýza (příklad analýzy vztahu tří proměnných)	240
7.5 Shrnutí a doporučení pro publikaci výsledků korespondenční analýzy	248

Kapitola 8

Analýza latentních tříd	251
8.1 Úvod	251
8.2 Základní myšlenky lazarsfeldovské analýzy latentních struktur	251
8.3 Analýza latentních tříd	252
8.3.1 Srovnání LCA s LSA	252
8.3.2 Porovnání LCA s faktorovou analýzou	253
8.4 Aplikace LCA na reálných datech (typologie žáků 4. ročníku podle jejich vztahu k matematice)	255
8.4.1 Použitá data a proměnné	255

8.4.2	Typologie za pomoci LCA	256
8.4.3	Shrnutí postupu explorační LCA	261
8.4.4	Modely se dvěma, třemi a čtyřmi třídami	261
8.4.5	Uložení třídní příslušnosti do dat a následné analýzy	268
8.5	Detailní rozbor analýzy latentních tříd a její další možnosti	272
8.5.1	Počet tříd a nepodmíněné pravděpodobnosti	272
8.5.2	Podmíněné pravděpodobnosti náležení do třídy při odpovědích na jednotlivé výroky	273
8.5.3	Explorační a konfirmační verze LCA	273
8.6	Explorační analýza latentních tříd (možnosti a doporučení)	273
8.6.1	Postup a odhadovací techniky	273
8.6.2	Vyhodnocení kvality modelu	274
8.6.3	Zařazení respondenta do latentní třídy pro další práci s daty	274
8.7	Výhody a nevýhody LCA	275
8.8	Počítačové programy pro analýzu latentních tříd	276
8.9	Shrnutí	277
	Rejstřík	283
	Písmena řecké abecedy	285